

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

י" טבת, תשע"ח 28/12/2017

סומן: כ-17-15743

לכבוד

מר בנימין נתניהו

ראש הממשלה

נכבדי שלום רב,

הנדון: קריאה להגשמת רפורמה תחרותית במשק החשמל, להתנהלות

בשקיפות ציבורית ולקידום ההליך המשפטי בבג"ץ

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הרינו לפנות אליך כדלקמן:

לאור פרסום עיקרי הרפורמה במשק החשמל והעובדה שעל פניו נראה שזו לא תקדם את התחרות במשק החשמל, התנועה קוראת לשקיפות ציבורית מלאה במסגרת השיחות לגיבוש ניסוח פרטי הרפורמה, כך שלציבור תינתן האפשרות להגיב על צעדים שעלולים לסתום את הגולל על חזון פתיחת משק החשמל לתחרות, להתייעלות, לקידמה ולמיזעור עלויות.

לעמדת התנועה, לא ייתכן שרפורמה קריטית זו תתבצע לאחר מו"מ עם עובדי חברת החשמל בלבד, כמי שכלל אינם רלוונטיים לקביעת מבנה משק החשמל בישראל. על הממשלה לנהוג באחריות למול דרישותיהם, מתוך מחויבות לאינטרסים של כלל הציבור. בפרט – לא יתכן שנסיגת המדינה מהעתירה העקרונית בבג"ץ, שעשויה להשפיע על התנהלות המדינה למול עובדי מונופולים, תהווה תנאי למימוש הרפורמה.

כמו כן, התנועה מתנגדת להשארת חברת החשמל כמונופול במרבית המקטעים ומוחה על מתן ההיתר לחברה להקים שתי תחנות כוח חדשות. התנועה קוראת לנציגי הממשלה לעמוד על מימוש רפורמה תחרותית שתטיב עם הציבור הישראלי ותמזער עלויות, כפי שעוגן בחקיקה כבר לפני מעל ל-20 שנה.

1. במסיבת עיתונאים שהתקיימה אמש, הוכרזו עקרונות הרפורמה במשק החשמל, שנקבעו לאחר מגעים חשאיים מתמשכים שהתקיימו בין נציגי משרד האוצר והאנרגיה לבין נציגי ועד עובדי חברת החשמל והסתדרות העובדים¹. לפי הפרסומים, הרפורמה תתמקד בשמירת

¹ אורה קורן "הוכרזה הרפורמה בחברת החשמל"; מיקו צרפתי: "היינו יכולים למוטט את המדינה" The Marker 27.12.2017, <https://www.themarker.com/dynamo/1.5255521>.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

- מונופול חברת החשמל בהולכת החשמל ובחלוקתו, לצד צמצום חלקה של החברה במקטעי הייצור והאספקה וכן הפרדת יחידת מנהל המערכת לתברה ממשלתית חדשה.
2. אולם, התעמקות בפרטי הרפורמה הבודדים שפורסמו אתמול לראשונה, מגלה כי בסופו של דבר, הרפורמה אינה משיגה את מטרתה הראשונית – זו שנקבעה בחוק משק החשמל כבר לפני מעל ל-20 שנה² – ומותירה את משק החשמל ריכוזי כשחברת החשמל עודה מהווה מונופול במרבית המקטעים.
  3. כך, למשל, חברת החשמל תקבל היתר להקמת שתי תחנות כוח חדשות על בסיס גז במתחם אורות רבין בתדרה באופן שיאפשר לה לשמר את החזקתה ב-50% ממקטע הייצור, על אף שהחברה נעדרת יתרון יחסי בתחום. בנוסף, מונופול החברה במקטעי ההולכה והחלוקה עלול לפגוע בתחנות הכוח של היצרנים הפרטיים המתחרים עמה ולסכל את המאמצים לפיתוח ייצור מבוזר באנרגיות מתחדשות, כמקובל בעולם.
  4. לא רק שכך הרפורמה לא תגשים את מטרתה ורוחק היום שבו ימוזערו עלויות החשמל באופן שטיב עם הציבור, נראה שניציגי הממשלה ייכנעו לדרישת העובדים לסגת מהעתירה שהוגשה לבג"ץ³ במטרה להביא לביטול פסיקת בית-הדין הארצי לעבודה בסוגיה⁴, עוד לפני שיחלו הדיונים על ניסוח הרפורמה שהוצגה בעל פה. זאת, על אף שבכך תקובע זכות השביתה של העובדים במונופולים אף למול קידום רפורמות משקיות שעוגנו בחוק. זכות שתשפיע על היכולת לקדם רפורמות גם בתחומים אחרים.
  5. לא ברור מדוע דווקא נציגי הממשלה הם אלה שמתפשרים כעת על עמדותיהם כשנדמה שמטרתם היא להשיג כמעט "בכל מחיר" הסכם עם עובדי החברה, תוך פגיעה עתידית בציבור כולו. נסיגת המדינה מהעתירה, למרות שנמצאת כעת בעמדת כוח במסגרת ההליכים בבג"ץ, הינה צעד חמור ביותר שיאפשר לארגוני העובדים להמשיך לכבול את ידי הממשלה להוציא לפועל וליישם רפורמת הנוגעות למשק החשמל ולמונופולים נוספים במשק הישראלי.
  6. לא מפתיע כי מגעים שהתקיימו באופן חשאי לכל אורך הדרך, ללא כל שקיפות ציבורית ומתן אפשרות לציבור לתת דעתו בעניין הליך בעל השפעה כלכלית כה משמעותית על עתידו, מטיבים בסופו של דבר באופן כמעט מוחלט עם עובדי החברה ולא עם המדינה והציבור.

² ס' 1 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996.

³ אבי בר-אלי "אם החשמל לא יזל, המונופול לא יפורק והכסף ימשיך לזרום – מה שווה הרפורמה?" *The Marker*

27.12.2017, <https://www.themarker.com/dynamo/1.5363810>.

⁴ עסיק (ארצי) 18983-09-14 הסתדרות העובדים הכללית החדשה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 04.05.2017).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

7. לאור האמור לעיל, אנו קוראים לנכבדי, לפני שיהיה מאוחר מדי, לא להסכים בשום פנים ואופן לנסיגה מהעתירה העקרונית העומדת בבג"ץ, ודאי שלא לטובת רפורמה דלה ששמרת את מונופול חברת החשמל במשק ולא מקדמת התחרות. עוד נציין כי התנועה מתנגדת להקמת שתי תחנות הכוח החדשות ע"י חברת החשמל ודורשת לקיים את ההפרטה המשמעותית במקטע הייצור, כפי שנקבע מלכתחילה במתווה הרפורמה שקבעה הממשלה בהתאם לחוק ובטרם המגעים.

8. כמו כן, התנועה דורשת כי המגעים הצפויים להתקיים מעתה והלאה לגיבוש הפרטים המדויקים של ההסכם יתקיימו בשקיפות מלאה לציבור, כך שתינתן לו האפשרות להשמיע את קולו לעניין מתווה הרפורמה הכה קריטית לעתידו, בפרט כאשר קולם של העובדים נשמע בכל הכרוך לרפורמה ולא רק לתנאי עבודתם.

9. לאור החשיבות הציבורית העליונה של הנושא, לתגובתך המהירה נודה. למען הסדר הטוב, נציין כי פנינו בקריאה זהה גם לשר האוצר ומנכ"ל המשרד וכן לשר האנרגיה ומנכ"ל המשרד.

בברכה,

נילי אבן-חן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

רומי קאופמן
רכזת מחלקת כלכלה ומחקר